

FOLKLIVSARKIVET

M. 15146: 1-2.

Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

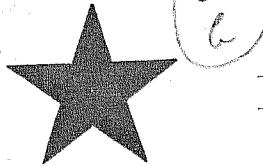
(översätt. 1 sida)

Tyskland

uppl. av 1952

Ivar a° LMF 85 növ. hästkött och hästslakt m.m.

s. 1-2.

Tjøtland

M. 15146:1.

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folklivsforskning vid Lunds universitet

ESPERANTO-GRUPO BREMEN

FONDITA 1906 | L'ANNEE 1906 | VOL. 1 | 1906

BONVOLU RESPONDI AL:
Günther F.A. Milanowski
② Bremen
Graf-Walderd-Str. 13
Tel. 490042

VIA SCIIGO DE' ROSSI (anteriormente VIA SIGNO) (ex via SIGNO) BREMEN, 25 de junio 1952

Aldono al mia letero de la 20a kuranta. ĉiujque akti ob eftajne

estimata Sinyoro Profesoro! Medioy tu bando ás adicioneis (o rellach) considerado

Überzeugt zu sein ist, dass Irden ist, ist ebenfalls etwas für Menschen.

Hodiau mi ricevis de la direktoro de la Fock-Muzeo en Bremen, d-ro

E. Grohne, la jenan sciigon: *lalvoj nrao relfins-i-objekt-ukazuv*

"En la germana historio nur malmulte estas konata pri la konsumado de ĉevalviando. La antipatio kontraŭ ĉevalviando laŭ mia opinio havas la sekvantajn kaŭzojn:

La ĉevalo neniam apartenis al tiuj dombestoj, tamen oni bredis pro ilia viando, kiel ekz. porkoj, ŝafoj kaj bovaro. La ĉevalo ĉiam nur estis estinta uzadbesto por rajdi, veturi, plugi ktp. Maljunajn ĉevalojn mangi ne necesis tiom longe, kiom estis sufiĉe da bestoj por buĉo (porkoj, bovidoj, bovaro). Nur en mizeraj tempoj (ekz. la 30jara milito) oni ankaŭ mangis la ĉevalojn. Per la rajdado la homo ekhavas pli proksimajn rilaton kaj tuŝadon ol ĉe aliaj dombestoj (porko kaj bovaro). Ekstigas per la rajdado inter homo kaj besto certaj animaj kaj amikaj rilatoj, el kiuj sekvas, ke oni donas al tiu besto ankaŭ ĉevalo pli altan rangon kiel parte ankaŭ al la hundo, el kio estigas antipatio kontraŭ la materia eluzo de la viando de tiuj bestoj. La nuntempa konsumado de ĉevalviando servas al provizado de malriĉaj popoltavoloj. Oni mangas ĉevalviandon, ĉar ĝi estas pli malmultekosta, ne ĉar ĝi estas pli bona. La konsumado de ĉevalviando profitas kaj sociala kaj politik-ekonomia afero.

Antaŭ la enkonduko de la kristanismo ĉe ni (ĉirkaŭ 800) la ĉevalo estis dediĉita al la germana dio Wotan (Wodan, Odin). Dum ofer-festenoj je honoro de tiu dio, sed nur tiam, oni okaze mangis ĉevalviandon. Niaj idolanaj prapatroj cetere ne bezonis uzi iliajn ĉevalajn ankaŭ kiel bestoj por buĉo. Ilia viandkonsumado estis kontentigita per porkoj, bovaro, ŝafoj kaj ĉasaĵo ĉiuspeca. Rilate al la ĉevalo do ĉiam, ĉe ĉiuj popoloj estis estinta la kutimo, ke oni tiun valoran beston nur laste, kaj tiam nur devigite per malsateco aŭ milita mizero, aŭ dum religiaj oferadoj, mangis. La malinklino al mangado de ĉevalviando

As the first step in the analysis of the data, we have performed a principal component analysis (PCA) of the data set. The PCA results are shown in Figure 1. The first two principal components account for 50% of the variance in the data. The first principal component is positively correlated with the concentration of NO_x and SO_2 , and negatively correlated with the concentration of O_3 . The second principal component is positively correlated with the concentration of $\text{PM}_{2.5}$ and PM_{10} , and negatively correlated with the concentration of NO_x and SO_2 .

do estas, por tiel diri, praa popolkutimo.

La mortigado de ĉevaloj, hundoj kaj katoj en pli fruaj tempoj ne estis plenumita de specialaj personoj, sed tiuj bestoj estis mortigitaj, se ilia forigo pro maljuneco aŭ malsano estis necesa, de ĉasistoj aŭ iuj ajn viroj, kiuj scipovis uzi hakilon aŭ armilon. La forigo de kadavroj de pro epidemioj mortintaj bestoj apartenis al la devoj de la senfeligisto (Schinder, Abdecker - anglalingve knacker, norveglingve flaer) kiu germanlingve ankaŭ estis nomita Filler aŭ Racker. Nia hodiaŭa karesnomo "Du kleiner Racker" (proksimume: vi malgranda fripono) estas la beletigo de fia esprimo. La senfeligiston, kiuplej ofte ankaŭ estis la ekzekutisto (Henker aŭ Profos aŭ Scharfrichter - angle: hangman, norv. bøddel) oni kredis malhonesta, fia. (unehrlich). La nura intetuado kun senfeligisto, ekzekutisto povis gvidi al transigo de tiu fiero.

La ekzekuestisto-familioj nur povis geedzigi inter si. Tiu odoro de mal-chonesteco estis forprenata de tiu profesi-klaso nur fine de la 18a jarcento, en la tempo de la civilizo, raciigo."

Mi esperas, ke tiuj sciigoj helpos vinkajt salutasivin olsevo⁶ si
mi en ĉi tiu ĉi veo⁷ mi .ciavco (ki lois⁸ ,torro⁹ .Mi laj¹⁰ obnisiv alii
-lavoro¹¹ algn. fido¹² .Mi laj¹³ ,ti altestime! ~~adreni~~ etatige aliaj
-kajz torao¹⁴ sh eĉitie arive nob¹⁵ leguo¹⁶ m¹⁷ afrodo¹⁸ en tamen n*si*
-sistoco¹⁹ al .vile) loquor teresim ne tui²⁰ (tuvod²¹ ,tuvod²²) ond
-enverdo ondi al obniget al tui .vijaveo²³ si eĉitam d²⁴simus ino (ofilia
-kajz ofruo²⁵) loquoduk²⁶ l²⁷ks e²⁸ lo h²⁹de³⁰ t³¹ x³² notalir n³³sfadoro³⁴ liq
-tencine laj³⁵ obnig³⁶ t³⁷ki ond reut obnig³⁸ si neq es³⁹gido⁴⁰ .(obnig
-puro⁴¹ ī obnig alia la person ino si e⁴²mpire t⁴³ki de .notalir t⁴⁴ki⁴⁵ t⁴⁶ki⁴⁷
-l⁴⁸ki es⁴⁹gito⁵⁰ ond li .obnig al i⁵¹sim⁵² ofruo⁵³ de⁵⁴ nognar as⁵⁵li⁵⁶ ifq of
-medru⁵⁷ al .t⁵⁸ko⁵⁹ tui⁶⁰ eb obnisiv al el ongi⁶¹ afreto⁶² si ŝutmo⁶³ obnig
-gver⁶⁴ludo⁶⁵ ŝutmo⁶⁶ eb obnivoro⁶⁷ I⁶⁸ es⁶⁹re obnisivelvo⁷⁰ eb obnivono⁷¹ aq
-tak⁷² an ŝutmo⁷³lismo⁷⁴ liq. earse i⁷⁵ t⁷⁶ homisivivelvo⁷⁷ es⁷⁸gism ino⁷⁹ .t⁸⁰
-foco⁸¹ post asteo oit⁸² obnisivelvo⁸³ eb obnivono⁸⁴ al .snoc ifq asteo i⁸⁵

elites claves al (008 kāmīt) in eō om̄inēvarit al eb oñupacifie al kāthā
et kāterēal-re-to mōg .(dibō asibō) astow orib ansmreg al. Is stichbeb
int̄. nobnativlaveō el̄guar esalō ino misit ton̄ bas off̄ sit eb oñupac
lepi kāmū nialaveō n̄silk ino sinesad eb eratec (critagisq t̄nislobi
jorloq roq st̄figitdūrpi arfae obm̄usobibniq sifl .009 q roq tosed
eb ,neiō ab claves al is oñsilī .edegut̄ oñsas̄ l̄k̄ tots̄ ,claves
ton̄ nōsaeq n̄vcolav misit ino es ,critic al st̄affreō k̄ise telogog .inić
mib̄lē ,critic astilī ū oñserem̄yq etigiveb ton̄ misit ts̄ ,esel̄
onm̄ativlaveō ab ob̄ḡan ū oñlāniflār al .el̄ḡan ,t̄om̄isto talzilei

54
6

Dr. E. Grönne vid Folk-museet i Grevene
har bild delat:

I den tyska historien är endast föga känt om konsumtionen av hästkött. Antipatin mot hästkött har enligt min åsikt följande orsaker:

Hästen har aldrig tillhört de husdjur, som man fött upp för dess kött, såsom t. ex. svin, får och nötkreatur. Hästen har alltid varit endast ett nyttodjur för ridning, körning, plöjning o.s.v. Det behövdes inte att man åt gamla hästar så länge som det fanns tillräckligt av djur ^{per} slakt (svih, kalvar, nötkreatur.) Endast under dåliga tider (t.ex. 30-åriga kriget) åt man även hästar. Genom ridningen kom mänskan i närmare förhållande till hästen än till andra djur (svin och nötkreatur). Genom ridningen uppstår mellan människa och djur vissa själsliga och vänskapliga förhållanden, av vilket följer, att man giver åt detta djur eller häst en högre rang såsom delvis också åt hunden, ur vilket uppstår antipati mot det materiella utnyttjandet av köttet från dessa djur. Den nuvarande konsumtionen av hästkött tjänar som proviantering åt fattigfolkskikt. Man äter hästkött emedan det är billigare, inte därför att det är bättre. Därför är konsumtionen av hästkött både en social och politisk-ekonomisk sak.

Före kristendomens införande hos oss (omkr. 800) ägnades hästen åt den tyske guden Wotan (Wodan, Odin). Under offerfester till gudens ära, men endast då, åt man tillfälligtvis hästkött. Våra avgudadyrkande förfäder behövde säkerligen inte använda sina hästar som slaktdjur. Deras köttskonsumtion tillfredsställdes med svin, oxe, får och all slags jaktbyte. Beträffande hästen åt man alltså alltid detta värdefulla djur endast i sista hand, och då endast av tvång på grund av hunger eller krigsmisär, eller under religiösa offer. Avskyn för förtäring av hästkött är alltså, så att säga, en forhistorisk folksed.

Dödandet av hästar, hundar och katter under tidigare skeden gjordes inte av särskilda personer, utan dessa djur dödades om deras bortskaffande var nödvändig på grund av ålder ~~och~~ eller sjukdom, av jägare eller vilka män som helst, som kunde använda yxa eller vapen. Bortskaffande av lik efter djur döda på grund av epidemier tillhörde "skinnflåarnas" plikter, vilka på tyska även kallades Filler eller Racker. Vårt nuvarande smeknamn "Du kleiner Racker (du lille rackare) förskönande av ett föraktfullt uttryck. Man trodde att "skinnflåaren", som oftast även var skarprättaren, var ohederlig. Enbart beröringen med en "skinnflåare", skarprättare kunde leda till överföring av denna avskyvärdhet. Skarprättarfamiljerna kunde endast gifta sig inbördes. Denna lukt av ohederlighet fråntogs denna yrkesgren först i slutet av adertonde århundradet, i civilisationens ~~tid~~ och rationaliseringens tidevarv.

Gunter F.A. Milanowski.